

KRIJGSHOF TE BRUSSEL,

7 MEI 1998

Inzake: Krijgsauditeur, CGKR tegen de eerste beklaagde Dirk N.

Tegen: Dirk N, Jurgen S, Jimmy J

Beklaagd van:

I. Zaak ingeschreven onder nr. 02.01885 der notities van 1997:

DE EERSTE, als militair in werkelijke dienst, in Somalië, meer bepaald te Djilib, tussen 3 augustus 1993 en 1 december 1993, omstreeks 15 november,

- A. met voorbedachten rade, opzettelijk verwondingen of slagen toegebracht te hebben aan een tot op heden onbekend gebleven kind. (artikels 392, 398, alinea 1 en 2, van het Strafwetboek);
- B. door gebaren of zinnebeelden, een tot op heden onbekend gebleven kind bedreigd te hebben met een aanslag op personen of eigendommen, waarop een criminele straf gesteld is. (artikels 329 van het Strafwetboek);
- C. als openbaar officier of ambtenaar drager of agent van het openbaar gezag of van de openbare macht te weten als onderofficier van het Belgisch leger in de uitoefening van zijn ambt, discriminatie bedreven te hebben jegens een persoon, namelijk een onbekend gebleven kind uit Somalië wegens zijn ras, huidskleur, afstamming, afkomst of nationaliteit dan wel een persoon de uitoefening van een recht of van een vrijheid waarop deze aanspraak kan maken, op willekeurige wijze ontzegt te hebben. (artikel 4, lid 1 van de wet van 30 juli 1981)

II. Zaak ingeschreven onder nr. 02.01887 der notities van 1997:

DE EERSTE, als militair in werkelijke dienst, in Somalië, in de omgeving van Djilib, op de baan van Djilib naar Mogadishu, in een mobiel checkpoint, op een niet nader bepaalde datum tussen 2 november 1993 en 16 november 1993, als dader of mededader, hetzij om het wanbedrijf uitgevoerd te hebben of aan de uitvoering rechtstreeks meegewerkt te hebben. hetzij om, door enige daad, tot de uitvoering zodanige hulp verleend te hebben dat het wanbedrijf zonder zijn bijstand niet had kunnen worden gepleegd, hetzij om door giften, beloften, bedreigingen. misbruik van gezag of van macht, misdadige kuiperijen of arglistigheden. het wanbedrijf rechtstreeks te hebben uitgelokt:

- A. opzettelijk verwondingen of slagen toegebracht te hebben aan een tot op heden onbekend gebleven Somalisch kind.
- B. door gebaren of zinnebeelden, een tot op heden onbekend gebleven Somalisch kind bedreigd te hebben met een aanslag op personen of eigendommen, waarop een criminele straf gesteld is.

(...)

Gezien de hogere beroepen aangetekend van het op 30 maart 1998 op tegenspraak gewezen vonnis van de bestendige Krijgsraad met zetel te Brussel,

1 TEN AANZIEN VAN DE PROCEDURE

Overwegende dat de hogere beroepen tijdig en in regelmatige vorm zijn ingesteld; dat ze toelaatbaar zijn, dat hier ook wordt ingestemd met de samenvoeging door de eerste rechter van de drie zaken

waarvan hoger sprake en die bij afzonderlijke dagvaardingen werden ingeleid voor de krijgsraad; dat geen der partijen hieromtrent trouwens enige grief formuleert;

2. TEN AANZIEN VAN DE STRAFVORDERING

Overwegende dat de krijgsraad preliminair, op grond van motieven die het Hof tot de zijne rekt, de bewering verwierp dat artikel 10bis van de wet van 17 april 1878, houdende de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering een discriminatie zou inhouden van diegenen die onderworpen zijn aan de militaire wetten in deze zin dat ten hunnen overstaan, onvoorwaardelijk, vervolging in België is toegelaten voor strafbare feiten gepleegd buiten het grondgebied van het Rijk, wat niet het geval is voor de andere rechtsonderhorigen;

Dat het door de wetgever beoogde onderscheid op louter objectieve gronden steunt en redelijk is verantwoord, al was het maar door het belang van de militaire tucht of ter vrijwaring van het operationeel karakter van de Belgische troepen in het buitenland;

Dat er ten deze dan ook geen schending bestaat van het gelijkheidsbeginsel;

Dat er evenmin reden is tot het stellen van enige prejudiciële vraag aan het Arbitragehof;

Overwegende vervolgens, dat op basis van het onderzoek ter openbare terechtzitting en op grond van de diverse, in hun onderling verband te interpreteren, bewijselementen van het overgelegde strafdossier, waaronder de diverse verklaringen die er in voorkomen, het Hof tot volgende besluiten komt in verband met de feiten die aan de beklaagden respectievelijk worden ten laste gelegd;

Met betrekking tot het dossier 02.01185-N-1997 ten laste van eerste beklagde

Overwegende dat eerste sergeant Dirk N, van 4 augustus 1993 tot 18 december 1993, in Somalië aan de operatie "UNOSOM II" deelnam, als sectiecommandant van het B-peloton van de 15e compagnie Para-Commando;

Dat omstreeks medio november 1993, de sectie van beklagde te Djilib (Somalië), op de baan Bandar-Mogadishu, opdracht had er een mobiel "check-point" te bemannen;

Dat de sectie, bij de uitvoering van deze missie, zoals gewoonlijk, werd gehinderd door talrijke kinderen die "tot vervelens toe" voedsel kwamen bedelen;

Dat beklagde aan de leden van zijn sectie had opgedragen om *geen* eten uit te delen onder de lokale bevolking, inclusief de kinderen;

Dat hierbij niet mag worden vergeten dat bepaalde van deze kinderen voor de troepen inderdaad een potentieel gevaar bleven betekenen;

Dat wanneer sectieleden het verbod waarvan sprake overtraden, beklagde dan ook niet naliet telkens een opmerking te maken;

Dat dit detail zijn belang heeft bij het zoeken naar het juiste opzet van beklagdes handelingen;

Dat wanneer beklagde, meer dan drie jaar later, in verhoor werd genomen omtrent bepaalde foto's die in de pers waren verschenen, hij inderdaad toegaf éénmaal zelf voedsel te hebben "toebedeeld" aan een Somalisch kind, "voedselbediening" die precies aanleiding gaf tot de feiten van de tenlasteleggingen;

Dat deze feiten, zoals hierna blijken zal, hierin bestonden dat hij een moslimkind, onder dwang en tegen diens eigen wil, voedde met varkensvlees,

Dat het openbaar ministerie deze feiten juridisch omschrijft (a) als slagen of verwondingen, (b) als bedreigingen met een aanslag waarop criminele straffen zijn gesteld en (c) als inbreuk op de wet van 30 juli 1981;

Dat eerste beklagde, ten aanzien van dit éénmalig feit, op 10 april 1997 verklaarde wat volgt: *ik herinner me een keer dat ikzelf voedsel gaf aan een kind. Normaal was dat één blik uit een C-rantsoen. Na één blik werd er gestopt en er werd geen dwang uitgeoefend op het kind om te eten. Er werd wel eens varkensvlees gegeven. De kinderen kenden de blikken en als het moslims waren, weigerden ze het te eten. Indien een kind weigerde varkensvlees te eten, kreeg het niets anders. Het was te nemen of te laten (...)*

Dat ter zake, uit dit verhoor samen gelezen met de verklaringen van de getuigen, met een als zekerheid gelijk te stellen waarschijnlijkheid, volgt:

- a) dat Dirk N als dan een Somalisch kind minstens een volledig *blikje varkensvlees* van een "C-rantsoen", d.i. een individueel vierentwintig uren rantsoen met een aantal verschillende menu's, heeft toegediend;
- b) dat dit *dwangmatig* geschiedde, m.a.w. tegen de eigen wil van het kind in;
- c) dat het kind zich hiertegen onmiddellijk verzette omwille van de *aard* van het toegediende voedsel, namelijk varkensvlees, en dus niet omwille van de omstandigheid - zoals Dirk N voorhoudt - dat het kind *meer* moest eten dan het feitelijk wou of vroeg;
- d) dat de enige reden waarom beklagde medio november 1993 het zelf uitgevaardigde verbod van voedselvoorziening verbrak, lag in zijn opzet om bedoeld kind - en met dit kind, al deze anderen - door de toebedeling van "onrein" vlees dermate te straffen en af te schrikken dat het van het "checkpoint" zou wegblijven uit schrik er, opnieuw, een voor hem ondraaglijke behandeling te moeten ondergaan, te weten het ongewenst eten van voedsel dat het overeenkomstig zijn geloofsovertuiging niet mocht eten;
- e) dat deze interpretatie van de feiten aansluit bij de eigen verklaring van Dirk N waar betrokkene stelt: *"Ik wilde hierbij een voorbeeld stellen voor de andere aanwezige kinderen"*; dat men niet inziet hoe een kind dwingen om *teveel* te eten enig bestraffend of afschrikkend effect zou kunnen hebben, terwijl dit effect daarentegen wel bereikt wordt als men iemand dwingt iets te doen wat aan die persoon verboden is;
- f) dat het kind bovendien niet willekeurig werd uitgekozen; dat Dirk N zelf toegaf dat dit kind *het meest ambetante (was) dat voortdurend voedsel schooide*;
- g) dat het kind nadien met braakneigingen is weggelopen en dat het zich misselijk voelde;
- h) dat een aantal sectieleden helemaal niet akkoord ging met de handelwijzen van Dirk N, maar er niet op reageerde *"omdat wij wisten dat de sergeant toch niet zou gestopt hebben. Wij konden enkel ons ongenoegen uiten tegenover elkaar. Het kind had op verscheidene momenten gevraagd om te stoppen, wat geweigerd werd door Dirk N."*

Dat anderzijds ook vaststaat:

- a) dat beklagde goed wist hoe erg o.a. moslims het eten van onrein voedsel ervaren,
- b) dat de kinderen hunnerzijds duidelijk wisten wanneer hun varkensvlees werd aangeboden en wanneer zij een andere vleessoort kregen;

Dat hieraan niet in het minst kan worden getwijfeld aangezien op de blikken van de C-rantsoenen, naar algemene bekendheid in militaire middens, in goed leesbare letters o.a. de woorden "VIANDE DE PORC" voorkomen, wat voor wie lezen kan niet onbelangrijk is gelet op de verwantschap van het Franse woord "PORC" en het in Somalië beter gekend Engelse woord "PORK";

Dat het Hof dan ook instemt met de mening van één van de sectieleden, te weten dat de aanwezige kinderen reeds na de eerste keer de blikjes met varkensvlees konden herkennen;

Dat uit het geheel van deze elementen bovendien valt af te leiden:

- a) dat er onvoldoende bewijselementen zijn om aan te nemen dat Dirk N, medio november 1993, slagen of verwondingen zou hebben toegediend aan een onbekend gebleven Somalisch kind (tenlastelegging I A);
- b) dat er ook onvoldoende bewijselementen zijn om aan te nemen dat Dirk N tegenover dit onbekend gebleven kind bedreigingen zou hebben geuit met een aanslag waarop naar Belgisch recht een criminele straf is gesteld (tenlastelegging I B);

Dat de eerste rechter anderzijds terecht de feiten van de tenlasteleggingen sub I C omschreef in de bewoordingen als voorzien door het als oorspronkelijk gesteld artikel 4 van de wet van 30 juli 1981 en zonder rekening te houden met de wijziging van dit artikel bij artikel 5 van de wet van 12 april 1994, te weten:

" C. Als openbaar officier of ambtenaar, drager of agent van het openbare gezag of van de openbare macht, te weten als onderofficier van het Belgisch leger, een persoon, namelijk een onbekend gebleven kind uit Somalië wegens zijn ras, huidskleur, afkomst of nationaliteit of etnische afstamming, de uitoefening van een recht of van een vrijheid waarop hij aanspraak kon maken, op willekeurige wijze ontzegd te hebben; (Artikel 4, lid 1, van de wet van 30 juli 1981) ;"

Dat de feiten van de aldus heromschreven tenlastelegging I C wel bewezen zijn gebleken na onderzoek van de zaak voor het Militair gerechtshof, terwijl de krijgsraad deze feiten niet voor vaststaand had geacht;

Dat beklagde inderdaad aan het onbekend gebleven kind, waarvan redelijkerwijze vaststaat dat het van moslimreligie was, de uitoefening van een recht of een vrijheid heeft ontzegd waarop het aanspraak kon maken enerzijds krachtens de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens welke op 10 december 1948 door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties is afgekondigd en anderzijds krachtens het Afrikaans Handvest over de Rechten van Mensen en Volkeren van 27 juni 1981;

Dat *in concreto*, meer bepaald de vrijheid van godsdienst en het recht op respect voor de persoonlijke integriteit van het slachtoffer werden aangetast;

Dat bedoelde ontzegging bovendien geschiedde om één van de redenen als opgegeven door de Wet van 30 juli 1981, te weten omwille van het ras, de huidskleur, de afkomst of nationaliteit of de etnische afstamming;

Dat immers, naar de mening van Hof, in het welomlijnd feit waarvan sprake in de tenlastelegging en in strijd met wet de eerste rechter stelde, precies varkensvlees werd toegediend *omdat* het om een moslim ging, wat in de concrete omstandigheden van de zaak manifest tot die andere conclusie leidt dat de houding van beklagde, op het moment van de feiten, *mede* door motieven van racistische aard was bepaald;

Dat ter zake precies ook het "anders zijn" in ras, huidskleur, afkomst, nationaliteit of etnische afstamming de houding van beklaagde tegenover het kind mede motiveerde;

Dat de tenlastelegging I C, die de eerste rechter niet voor vaststaand achtte, dan ook bewezen is gebleken in hoger beroep, en meer bepaald zoals deze tenlastelegging door de eerste rechter werd heromschreven in het motiverend gedeelte van het vonnis *a quo*;

Met betrekking tot de feiten van het dossier 02.1887-N-1997 ten laste van eerste beklagde

Overwegende dat de feiten van de tenlastelegging II A, die door de eerste rechter evenmin voor vaststaand zijn geacht, eveneens bewezen zijn gebleken na onderzoek van de zaak in hoger beroep, terwijl de feiten van de tenlastelegging B, die de eerste rechter vaststaand achtte, ook bewezen zijn gebleven na onderzoek van de zaak door het Hof;

Dat aan beklagde ten grieve wordt geduid aan zijn manschappen opdracht te hebben gegeven om één van de kinderen die de uitvoering van hun opdracht bemoeilijkten, op te pakken om het vervolgens met een touw vast te binden achteraan een Unimog-voertuig;

Dat het klaarblijkelijk de bedoeling was het kind in de waan te brengen dat het door dit voertuig zou worden meegesleurd;

Dat beklagde bekend de bestuurder van de Unimog bevel te hebben gegeven de motor te starten; dat hij dan ook ten aanzien van het geheel der feiten te beschouwen is als dader der feiten;

Dat het voertuig zich *de facto* ook effectief in beweging zette en zelfs over een korte afstand reed;

Dat beklagde dit ter zitting van de eerste rechter bevestigde in de mate dat hij er verklaarde: "*Het voertuig heeft niet echt gereden, misschien door de ontkoppeling is het wat weggeschoten. Het kind was vastgebonden met plastieken handboeien en dan aan een touw aan een Unimog*";

Dat beklagde, door aldus te handelen, het kwetsieuzen kind - dat NIET dit was waarvan sprake in de feiten sub 1 - niet alleen door gebaren of zinnebeelden bedreigde met een aanslag op zijn persoon waarop criminele straffen zijn gesteld, maar dat hij dit kind tevens een slag deed toebrengen op het ogenblik dat het touw zich volledig opspande;

Dat de bedreiging tevens van die aard was dat het kind voor zijn leven vreesde;

Dat het wel niet onnuttig lijkt de bijzondere aandacht te vestigen op het feit dat het kind, in feite, nooit ten val is gebracht,

Dat bij de straftoemeting wel zal rekening te houden zijn met de grote schrik die het kind kende;

Dat nu de oorspronkelijke tenlasteleggingen II A en II B zijn bewezen in hun oorspronkelijke kwalificatie, het niet mogelijk is deze feiten tevens te (her)omschrijven als een inbreuk op artikel 4, eerste lid, van de Wet van 30 juli 1981, zoals gevorderd door de burgerlijke partij;

Dat de rechter ook niet vermog een telastlegging van de dagvaarding op te splitsen in verschillende tenlasteleggingen;

Dat trouwens, in strijd met het feit waarvan sprake in de zaak I, in het incident van de zaak II ook niet is aangetoond dat racistische overwegingen aan de basis lagen van de handelingen die beklagde worden ten laste gelegd;

Ten aanzien van de straf die in hoofde van eerste beklagde moet worden uitgesproken

Overwegende dat de feiten van de tenlasteleggingen I C, II A en II B die in hoofde van eerste beklagde Dirk N vaststaan, voortspuiten uit een en dezelfde strafbare gedraging zodat het dan ook

past voor het geheel van deze feiten één enkele straf uit te spreken;

Dat anderzijds, de feiten van de tenlastelegging III A, die eveneens in hoofde van beklaagde Dirk N vaststaan, voortspuiten uit een geheel ander strafbaar opzet en daarom ook afzonderlijk dienen te worden betoegeld;

Dat de eerste rechter, ten overstaan van eerste beklaagde, op veel te matige wijze uitspraak deed;

Dat de hierna nader omschreven straffen wettelijk en billijk zijn en beter in overeenstemming staan met de relatieve zwaarwichtigheid van de feiten, met de persoonlijkheid van beklaagde en vooral met zijn hoedanigheid van sectiecommandant;

Dat tezelfdertijd is rekening gehouden met het blanco strafregister van beklaagde, alsook met het feit dat er te zijnen gunste, voor de feiten van de tenlastelegging sub III A, verzachtende omstandigheden bestaan, namelijk de afwezigheid van vroegere veroordelingen;

Dat om beklaagde het strafbaar karakter van zijn handelingen te doen beseffen, alle bestanddelen van de hierna uitgesproken straffen nodig zijn maar tevens volstaan,

Dat in toepassing van het eerste lid van artikel 382 van het strafwetboek, het eveneens nodig is om eerste beklaagde gedurende een termijn van vijf jaar, uit hoofde van de feiten van de tenlastelegging sub III A, te veroordelen tot ontzetting uit de rechten, genoemd in artikel 31, 1°, 3°, 4° en 5°, van het strafwetboek;

Dat waar beklaagde tenslotte geen enkele veroordeling heeft opgelopen die het toekennen van uitstel van de tenuitvoerlegging van de straf belet, in de hierna bepaalde mate toepassing mag worden gedaan van de wet van 29 juni 1964 omdat in de omstandigheden eigen aan de zaak, toch mag worden verhoopt dat beklaagde zich voortaan op een meer wetsconforme wijze zal gedragen en het aangewezen is rekening te houden met de risicovolle omstandigheden waarin de feiten zich voordeden;

Dat het toekennen van een partieel uitstel hem hierbij zal helpen;

Dat alle kosten van de publieke vordering tenslotte veroorzaakt zijn door daden van onderzoek of vervolging in hoofde van de feiten van de tenlasteleggingen die bewezen zijn verklaard;

(. . .)

III. Ten aanzien van de civiele vordering

Overwegende dat de eerste rechter zich onbevoegd heeft verklaard om kennis te nemen van de civiele vordering ten overstaan van de eerste beklaagde Dirk N;

Dat dit deel van het aangevochten vonnis te hervormen is, gelet op de uit te spreken veroordeling van eerste beklaagde uit hoofde van de feiten van de tenlastelegging I C;

Dat de burgerlijke partij, ingevolge dit feit, een eigen schade opliep;

Dat ter vergoeding van deze schade, de hierna bepaalde schadevergoeding ex aequo et bono wordt toegekend;

Dat de civiele vordering bijgevolg ontvankelijk is en gedeeltelijk gegrond;

Om deze redenen,

HET HOF,

Gezien de wetsbepalingen in het bestreden vonnis aangehaald en gezien daarenboven de artikelen (. . .):

Beslissende op tegenspraak, in de aanwezigheid van de vierde beklaagde en buiten de aanwezigheid van de eerste, de tweede en de derde beklaagde;

Ontvangt de hogere beroepen;

Wat de strafvordering betreft

Bevestigt het bestreden vonnis, met dien verstande dat het Hof:

- de vrijspraak voor de feiten van de tenlasteleggingen sub I C en II A teniet doet en eerste beklaagde schuldig verklaart aan de feiten van de tenlastelegging sub I C, zoals heromschreven, en aan de feiten van de tenlastelegging sub II A;
- eerste beklaagde veroordeelt voor de verenigde feiten van de tenlasteleggingen sub I C, II A en II B tot één enkele straf, namelijk een gevangenisstraf van zes maanden;
- eerste beklaagde veroordeelt voor de feiten van de tenlastelegging sub III A tot een gevangenisstraf van zes maanden;
- eerste beklaagde bovendien voor de duur van vijf jaar, voor de feiten van de tenlastelegging sub III A veroordeelt tot de ontzetting van de rechten genoemd in artikel 31, 1°, 3°, 4° en 5°, van het strafwetboek;

Bevestigt het vonnis voor het overige;

Gelast dat de tenuitvoerlegging van het arrest zal worden uitgesteld voor een duur van één jaar, doch enkel wat betreft de helft van elk der gevangenisstraffen van zes maanden uitgesproken tegen de eerste beklaagde;

(. . .)

Wat de civiele vordering betreft

Verklaart de vordering ontvankelijk en ten dele gegrond;

Veroordeelt eerste beklaagde om aan de burgerlijke partij ten titel van schadevergoeding de som van 15.000 BEF te betalen, te verhogen met de gerechtelijke rente vanaf heden en de kosten van de civiele vordering, en veroordeelt hem tot de kosten jegens de publieke partij belopende tot heden op honderd vijftien frank;

Wijst de burgerlijke partij af van wat zij meer vordert.

(. . .)